

Julian Lewandowski

PLISZKA CYTRYNOWA GATUNKIEM LĘGOWYM W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

First breeding record of Citrine Wagtail *Motacilla citreola* in Lubuskie (Lubusz) Province

W dniu 2.05.2022 na terenie rezerwatu przyrody Gubińskie Mokradła koło Gubina w woj. lubuskim obserwowano parę pliszek cytrynowych. Rezerwat stanowi kompleks podmokłych terenów (łąk, turzycowisk, rozlewisk) o powierzchni ok. 100 ha, leżący w obniżeniu terenu w dolinie lokalnego ciek Rząska. Podczas obserwacji ptaki trzymały się podeschniętych kęp turzyc na podmokłej łące w strefie brzegowej wypłyconego zbiornika wodnego o powierzchni ok. 0,4 ha. Żerowały głównie na pobliskim rozlewisku. Samiec kilkakrotnie przelatywał na wschodnią stronę mokradeł, ale przebywał tam nie dłużej niż 30 minut. W kolejnych dniach między 5 a 9.05. widywano jedynie żerującego na obrzeżach płytkiego rozlewiska samca. Kolejną kontrolę terenu przeprowadzono dopiero 1.06.2022, w dniu tym stwierdzono śpiewającego na suchym badyłu samca, który po krótkim czasie wleciał w kępę turzyc, znajdującą się ok. 2 metrów od miejsca, w którym śpiewał. W dniu 5.06.2022, wspólnie z Alicją Dubicką-Czechowską i Pawłem Czechowskim, obserwowano parę pliszek cytrynowych (fot. 1), w tym samicę z pokarmem oraz z odchodami piskląt (fot. 2), wlatującą w kępę turzyc, w której najprawdopodobniej znajdowało się gniazdo. Nie podjęto próby zajrzenia do kępy, aby nie niepokoić ptaków. Następnego dnia ponownie widziano samca i samicę z pokarmem w pobliżu gniazda. Samica zaczęła przylatywać w pobliże auta, z którego z oddalenia prowadzono obserwację, łądując metr od samochodu, a w tym samym czasie na masce samochodu usiadła młoda (juwenalna) pliszka cytrynowa. Podczas następnej kontroli 12.06. wspólnie ze Sławomirem Rubachą obserwowano parę pliszek cytrynowych, nie widziano jednak młodych ptaków. Po raz ostatni samca pliszki cytrynowej odnotowano 21.06, później ptaków na mokradłach już nie wykazano.

Odnotowany lęg pliszki cytrynowej pod Gubinem jest pierwszym w obszarze woj. lubuskiego i nowym stanowiskiem w zachodniej Polsce. Ponadto jest to dopiero czwarte stwierdzenie tego gatunku w woj. lubuskim. Wcześniejsze stwierdzenia pojedynczych samców miały miejsce – dwukrotnie w Parku Narodowym „Ujście Warty”: 18.06.2004 i 2.06.2013 (Kajzer et al. 2004, Czechowski et al. 2016) oraz 27.04.2020 w okolicach Sulęcina (E. Wasylków, dane niepublikowane).

Pliszka cytrynowa jest gatunkiem euroazjatyckim, gniazdującym w północno-zachodniej i centralnej Syberii, środkowej Azji, sięgając na południu do Himalajów oraz w Europie środkowo-wschodniej (Snow i Perrins 1998, Keller et al. 2020). Od połowy XX wieku zasięg gatunku zaczął się rozszerzać, sięgając obecnie na zachodzie do Polski, a efemeryczne lęgi miały także miejsce jeszcze dalej na zachód: w Niemczech, Czechach, Austrii, Szwajcarii czy Francji (Keller et al. 2020). Pierwsze lęgi pliszki cytrynowej w Polsce odnotowano w roku 1994 – 4 pary koło Rewy nad Zatoką Pucką (Meissner i Skakuj 1997). Następne lęgi miały miejsce w kolejnych latach w północno-wschodniej części kraju, w 1995 na zb. Siemianówka i w 1998 w dolinie Biebrzy. W 1997 r. wykazano pierwszy lęg na Śląsku (Wojciechowski 1998). Na przełomie XX i XXI wieku odkrywano nowe stanowiska nad Biebrzą i na południu kraju: na Śląsku oraz nad Zb. Orawskim (Stawarczyk et al. 2017). W roku 2010 pliszka cytrynowa gniazdowała także na Pomorzu Zachodnim i w Karkonoszach (Sikora et al. 2011, Stawarczyk et al. 2017). Oceną liczebności populacji pliszki cytrynowej w Polsce w latach 2008-2014 wynosiła 100-200 par (Chodkiewicz et al. 2015), a największa populacja zasiedlała Bagna Biebrzańskie, gdzie w latach 2009-2014 liczebność oszacowano na 60-130 par (Krajewski 2016). Ostatnio, w latach 2019-2020, poza Doliną Biebrzy, odnotowano odpowiednio 35-39 par gniazdujących w kilku

Fot. 1. Samiec pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* obserwowany w rez. Gubińskie Mokradła (fot. Paweł Czechowski).

Photo 1. Citrine Wagtail *Motacilla citreola* male observed in Gubińskie Mokradła reserve (photo by Paweł Czechowski).

Fot. 2. Samica pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* obserwowana z pokarmem w okolicy gniazda, w rez. Gubińskie Mokradła (fot. Paweł Czechowski).

Photo 2. Citrine Wagtail *Motacilla citreola* female with food, observed in the vicinity of nest in Gubińskie Mokradła reserve (photo by Paweł Czechowski).

regionach Polski (Dolny Śląsk, Górny Śląsk, Małopolska, Mazowsze, Podlasie, Pomorze, Ziemia Łódzka) (Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022).

LITERATURA

- CHODKIEWICZ T., KUCZYŃSKI L., SIKORA A., CHYLARECKI P., NEUBAUER G., ŁAWICKI Ł., STAWARCZYK T. 2015. Ocena liczebności ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008-2012. *Ornis Polonica* 56: 149-189.
- CHODKIEWICZ T., BEUCH SZ., ŁAWICKI Ł., WYLEGAŁA P., BETLEJA J., BZOMA SZ., CENIAN Z., CYMBAŁA R., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GÓRSKI A., GRYGORUG G., GUZIK W., HAYATLI F., JANKOWSKI K., KAJZER Z., SIELICKI S., SMYK B., STASIAK K., WARDECKI Ł., WĘŻYK M., WIELOCH M., WOŹNIAK B., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI P., SIKORA A. 2022. Kartoteka rzadkich ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki lęgowe. *Ornis Polonica* 63: 347-379.
- CZECHOWSKI P., WĄSICKI A., RUBACHA S., BOCHEŃSKI M., LESZCZYŃSKI M. 2016. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane w województwie lubuskim w latach 2010-2014. *Przeł. Przynr.* 27, 1: 72-97.
- KAJZER Z., ŁAWICKI Ł., CZECHOWSKI P., BOCHEŃSKI M. 2004. Obserwacje nowych dla Ziemi Lubuskiej gatunków z rodziny pliszkowatych Motacillidae w Parku Narodowym „Ujście Warty”. *Przeł. Przynr.* 15, 1-2: 141-142.
- KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTI D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H-G., FOPPEN R.P.B. 2020. European Breeding bird Atlas 2 : Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- KRAJEWSKI Ł. 2016. Wybrane elementy biologii lęgowej pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* na Bagnach Biebrzańskich. *Ornis Polonica* 57: 1-11.
- ŁAWICKI Ł., BEUCH S., CHODKIEWICZ T., WYLEGAŁA P., BETLEJA J., BZOMA S., CENIAN Z., CZECHOWSKI P., CZYŻ S., DĘBOWSKI P., DYLIK A., GÓRSKI A., GRYGORUG G., JANKOWSKI K., KAJZER Z., KRUPIŃSKI D., MATYJASIAK Ł., NEUBAUER G., SIELICKI S., SMYK B., STASIAK K., WARDECKI Ł., WĘŻYK M., WIELOCH M., WOŹNIAK B., ZIELIŃSKA M., ZIELIŃSKI M., SIKORA A. 2021. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2019 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 62: 310-338.
- MEISSNER W., SKAKUJ M. 1997. Pierwsze lęgi pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* w Polsce oraz zmiany zasięgu areалу lęgowego tego gatunku w Europie. *Not. Orn.* 38, 1: 51-60.
- SIKORA A., SOŁOWIEJ M., KAJZER Z., ŁAWICKI Ł. 2011. Nowe stanowiska lęgowe pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* na Pomorzu. *Ptaki Pomorza* 2: 127-133.
- SNOW D.W., PERRINS S.M. 1998. The Birds of the Western Palearctic. Concise edition. Oxford University Press.
- STAWARCZYK T., COFTA T., KAJZER Z., LONTKOWSKI J., SIKORA A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- WOJCIECHOWSKI A. 1998. Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola* nowy gatunek lęgowy w awifaunie Śląska. *Ptaki Śląska* 12: 155-156.

Summary

A breeding of Citrine Wagtail *Motacilla citreola* was recorded in 2022 in Gubińskie Mokradła (Gubin Marshes) reserve near Gubin in Lubuskie Province. A pair of birds was first observed on 02.05.2022. Subsequently, on June 5th, the female with food was seen flying into a sedge tussock, and on June 6th the pair and a juvenile bird were seen. The described record is the first case of breeding of this species in Lubuskie Province and a new breeding site in western Poland.

Adres autora / Author's address:

Julian Lewandowski
E-mail: julian.viridis@wp.pl